

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice, Hazro, Kulp ve Silvan ilçelerini kapsayan Silvan Barajı ve HES Projesi kapsamında tarım arazilerinin kamulaştırılması amacıyla Devlet Su İşleri (DSİ) 10. Bölge Müdürlüğü tarafından açılan kamulaştırma davaları, bedel tespiti ve ödeme süreçlerindeki uygulamalar nedeniyle ciddi hukuki sorunlara yol açmaktadır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10'uncu maddesi uyarınca kamulaştırma bedellerinin ilgili banka hesabına yatırılması gerekirken, bölgede yürütülen çok sayıda dava dosyasında bedellerin yatırılmadığı, mahkemelerin verdiği ikinci kesin süreye rağmen ödenek eksikliği gerekçesiyle bazı dava dosyalarının düşürüldüğü ifade edilmektedir. Buna karşın taşınmazlar üzerinde Kamulaştırma Kanunu'nun 31/B maddesi uyarınca konulan şerh devam etmekte; yurttaşların taşınmazlarını satma, devretme veya tarımsal faaliyet için kullanma hakları engellenmektedir. Altı aydır hiçbir ödemenin yapılmadığı, faiz alacaklarının ise ödenmediği yönünde ciddi beyanlar bulunmaktadır.

Öte yandan, kamulaştırma bedellerinin tespitinde bilirkişiler tarafından tarımsal nitelendirme yapılırken, fiilen sulanabilir tarım arazilerinin "kuru" tarım arazisi olarak değerlendirilmesi, mevcut sulama imkânlarının, keson kuyu ve sondajların, su kaynaklarının ve keşif tespitlerinin dikkate alınmaması nedeniyle kamulaştırma bedellerinde ciddi düşüşler yaşandığı belirtilmektedir. Uygulamada örneğin 10 dönümün tamamı fiilen sulanabilir durumda olmasına rağmen bilirkişiler tarafından yalnızca belirli bir kısmı "sulu", geri kalan kısmı "kuru" olarak kabul edilmekte; bu durum kamulaştırma bedelinde önemli bir kayba yol açmaktadır.

Sulama kapasitesinin belirlenmesinde jeolojik ve hidrojeolojik nitelikte değerlendirme yapılması gerekirken ziraat mühendislerinin bilimsel dayanaktan yoksun varsayımlarının esas alınması da hem bilimsel hem hukuki açıdan tartışma yaratmaktadır. Buna ek olarak, normal şartlarda kısa sürede sonuçlanması gereken kamulaştırma davalarının iki yıla kadar uzadığı, bilirkişi raporlarının ve keşif tespitlerinin mahkemelerce yeterince değerlendirilmediği görülmektedir. Tüm bu uygulamalar yalnızca ekonomik kayıplara yol açmamakta; aynı zamanda Anayasa'nın 36'ncı maddesi kapsamındaki adil yargılanma hakkını, 138'inci maddesi kapsamındaki yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesini ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerini ilgilendirmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Silvan Barajı kamulaştırma davalarında, hâkimler tarafından bilirkişi heyetlerine “kuru tarım arazisi üzerinden hesaplama yapılması” yönünde doğrudan talimat verildiği iddiası hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Bu yönde inceleme yapılmış mıdır?
- 2- Kamulaştırma bedellerinin tespitinde keşif raporlarının ve fiili sulama imkânlarının göz ardı edilmesi uygulamasına ilişkin herhangi bir idari veya yargısal inceleme başlatılmış mıdır?
- 3- Bilirkişi raporlarında bilimsel dayanak olmaksızın tarım arazilerinin niteliğinin değiştirilmesi (sulu/kuru ayrımı) hususunda Bakanlığınıza intikal eden şikayet veya başvuru bulunmaktadır mı?
- 4- Kamulaştırma davalarında bilirkişilerin seçimi hangi mesleki uzmanlık kriterlerine göre yapılmaktadır? Jeoloji ve hidrojeoloji alanında uzman bilirkişi görevlendirilmesi yönünde bir çalışma yürütülmekte midir?
- 5- Normal şartlarda kısa sürede sonuçlanması gereken kamulaştırma davalarının iki yıla kadar uzaması, hâkim ve bilirkişi uygulamaları açısından Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir? Bu gecikmelerin önlenmesine yönelik bir tedbir alınması planlanmakta mıdır?
- 6- Bilirkişi raporlarının mahkemeler tarafından esas alınmasına rağmen fiili keşif tutanaklarının dikkate alınmamasının adil yargılanma hakkı bakımından doğurduğu sonuçlara ilişkin Bakanlığınızın bir değerlendirmesi bulunmakta mıdır?